

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/3116

KARAR NO : 2022/4302

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İSTANBUL 6. TÜKETİCİ MAHKEMESİ

TARİHİ : 05/09/2019

NUMARASI : 2019/745-2019/475

DAVACI : YILMAZ CİVELEKE

DAVALI : İŞ BANKASI İSTOÇ ŞUBESİ VE GENEL MÜDÜRLÜK

Taraflar arasındaki tazminat davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın usulden reddine dair verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; teyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, davalı bankadan 21 Ağustos 2007 ve 22 Eylül 2011 tarihleri arasında kullandığı kredi nedeniyle kartel faizi uygulanmak suretiyle tarafına zarar verilmiş olduğunu, zarar karşılığı fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 5.000,00 TL nin tarafına ödemesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalıya dava dilekçesi tebliğ edilmemiştir.

Mahkemece, tüketici tarafından bankacılık işleminden doğan alacağın tahsili isteği ile 04/09/2019 tarihinde dava açıldığı, 7155 sayılı Kanunun 20 inci maddesi hükmünün 01/01/2019 tarihinde yürürlüğe girdiği, 6352 Sayılı Kanunun 18/A-2 maddesindeki "Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması halinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir." düzenlemesi nedeniyle arabulucuya başvurulmadan dava açıldığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 07/04/2022 tarihli yazısında; davanın 04.09.2019 tarihinde açıldığı, davanın tüketici mahkemesinde görüldüğü, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 73/A maddesi ile getirilen dava şartı arabuluculuk ile ilgili düzenlemenin ise 28.07.2020 tarihinden sonra açılan davalar hakkında uygulanması gerektiği göz önünde bulundurularak mahkemece, yargılamaya devam edilerek toplanacak delillere göre karar verilmesi gerekirken, dava şartı arabuluculuk kapsamında kaldığı gerekçesi ile usulden reddine karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, davalı bankadan kullanılan tüketici kredisinde uygulanan kartel faizi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemine ilişkindir. Uyuşmazlık dava konusu uyuşmazlığın çözümünde arabuluculuğa başvurulmasının zorunlu olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için konuya ilişkin yasal düzenlemelerin irdelenmesi gerekmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 4 üncü maddesinin birinci fıkrası;

“(1) Her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ile tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın;

a) Bu Kanunda,

b) Türk Medenî Kanununun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkındaki 962 ilâ 969 uncu maddelerinde,

c) 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesi hakkındaki 202 ve 203, rekabet yasağına ilişkin 444 ve 447, yayın sözleşmesine dair 487 ilâ 501, kredi mektubu ve kredi emrini düzenleyen 515 ilâ 519, komisyon sözleşmesine ilişkin 532 ilâ 545, ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcıları için öngörülmuş bulunan 547 ilâ 554, havale hakkındaki 555 ilâ 560, saklama sözleşmelerini düzenleyen 561 ilâ 580 inci maddelerinde,

d) Fikrî mülkiyet hukukuna dair mevzuatta,

e) Borsa, sergi, panayır ve pazarlar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde,

f) Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde, öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ticari dava ve ticari nitelikte çekişmesiz yargı işi sayılır. Ancak, herhangi bir ticari işletmeyi ilgilendirmeyen havale, vedia ve fikir ve sanat eserlerine ilişkin haklardan doğan davalar bundan istisnadır.” düzenlemesini içermektedir.

Anılan düzenleme ile ticarî davalar; mutlak ticarî davalar, nispi ticarî davalar ve yalnızca bir ticarî işletmeyle ilgili olmasına rağmen ticarî nitelikte kabul edilen davalar olmak üzere üç grup halinde düzenlenmiştir.

Mutlak ticari davalar, tarafların tacir olup olmadığına ve işin bir ticari işletmeyi ilgilendirip ilgilendirmediğine bakılmaksızın ticari sayılan davalardır. Mutlak ticari davalar, TTK'nın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında bentler hâlinde sayılmıştır. Bunların yanında Kooperatifler Kanunu (m.99), İcra ve İflas Kanunu (m.154), Finansal Kiralama Kanunu (m.31), Ticari İşletme Rehni Kanunu (m.22) gibi bazı özel kanunlarda belirlenmiş ticari davalar da bulunmaktadır. Bu davalar kanun gereği ticari dava sayılan davalardır.

Nispi ticari davalar, her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili olması hâlinde ticari nitelikte sayılan davalardır. TTK'nın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan ve iki tarafı da tacir olan hukuk davaları ticari dava sayılır.

Üçüncü grup ticari davalar, yalnızca bir tarafın ticari işletmesini ilgilendiren havale, vedia ve fikri haklara ilişkin davalardır. Yukarıda açıklandığı üzere bir davanın ticari dava sayılması için kural olarak ya mutlak ticari davalar arasında yer alması ya da her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili bulunması gerekirken havale, vedia ve fikri haklara ilişkin davaların ticari nitelikte sayılması için yalnızca bir yanın ticari işletmesiyle ilgili olması TTK'da yeterli görülmüştür.

Aynı Kanun'un “Dava şartı olarak arabuluculuk” başlıklı 5/A maddesinin birinci fıkrası;

“(1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.” düzenlemesi ile alacak ve tazminat taleplerini içeren ticari davaların açılmasından önce arabulucuya başvurulmuş olmasının bir dava şartı olduğu hükmüne bağlanmıştır.

6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nun 18/A maddesinde;

“(1) İlgili kanunlarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiş ise arabuluculuk sürecine aşağıdaki hükümler uygulanır.

Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılmadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması halinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarı içerir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması halinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir.” hükmü düzenlenmiştir.

Somut olayda; davacı, davalı bankadan kullandığı tüketici kredilerinde uygulanan kartel faizinden kaynaklı maddi zararının tazmini talebinde bulunduğu ve kullanılan kredinin tüketici kredisinin dava dilekçesi ile belirtildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda yukarıda yapılan açıklamalar ile somut olaya ilişkin maddi ve hukuki olgular bir arada değerlendirildiğinde; davalının tacir olmadığı ve davanın ticarî dava olarak kabul edilemeyeceği açık olduğuna göre, davanın açılmasından önce arabulucuya başvurulması gerektiğinden bahsedilemez. Kaldı ki taraflar arasındaki uyuşmazlığın tüketici uyuşmazlığı olduğu, davanın 04.09.2019 tarihinde açıldığı, davanın tüketici mahkemesinde görüldüğü, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 73/A maddesi ile getirilen dava şartı arabuluculuk ile ilgili düzenlemenin ise 28.07.2020 tarihinden sonra açılan davalar hakkında uygulanması gerektiği değerlendirildiğinde arabuluculuğa başvurulması zorunluluğu yoktur.

Hal böyle olunca, mahkemece; davanın esasının incelenmesi ve ulaşılabilecek sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yanlıgılı değerlendirme ile davanın usulden reddine karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırı olduğundan, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı’nın kanun yararına bozma talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 09.05.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/3051

KARAR NO : 2022/4870

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : MANAVGAT 2. ASLİYE HUKUK (TÜKETİCİ) MAHKEMESİ

TARİHİ : 16/02/2021

NUMARASI : 2020/96-2021/76

DAVACI : QNB FİNANSBANK A.Ş. VEK. AV. AHMET SEZER

DAVALI : DİLEK TAYLAN VEK. AV. MURAT ACIR

Taraflar arasındaki hakem heyeti kararına itiraz davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın kısmen kabulüne dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı, davalı müşterinin bankadan kullanmış olduğu 19.08.2019 tarihli 35.000-TL bedelli tüketici kredisi nedeni ile hayat sigorta bedeli adı altında toplam 1.761,37 -TL tutarında masraf alındığı, daha sonra yine bankadan kullanmış olduğu 19.12.2019 tarihli 50.763,25-TL bedelli tüketici kredisinde de hayat sigorta bedeli adı altında 1.594,12-TL masraf alındığı, 19.12.2019 tarihli kredisi ile aslında davalının 19.08.2019 tarihli kredisini kapattığını, bunun üzerine sigorta bedelinin iadesini talep ettiği, banka tarafında da kendisine 631,79-TL iade edildiğini, davalının bu bedelin az olduğunu aradaki farkın da iadesi gerektiğini ve bu bedelin yasal olmadığını ileri sürerek Tüketici Sorunları Hakem Heyetine şikayet yoluna başvurduğunu, Manavgat Kaymakamlığı Tüketici İlçe Hakem Heyeti 19.03.2020 Tarih ve 069120200000287 Karar sayılı kararı ile şikayetçi/davalının talebini kısmen kabul ederek 2.723,70-TL hayat sigorta bedelinin davalıya iadesine karar verdiğini, davaya konu kararı veren Tüketici Hakem Heyetinin eksik ve hatalı inceleme sonucunda verildiğini belirterek tüketici hakem heyeti kararının iptalini talep etmiştir.

Davalı, tüketici hakem heyeti kararının usul ve yasaya uygun olduğunu savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, kredi kullandırımı sonrası riskin gerçekleşmesi sureti ile azalan bakiye riskine ve poliçe teminat şartlarına uygun olarak iadesi gereken miktarı 1.643,59 TL olduğu, her ne kadar kısa kararda iade edilmesi gereken kısmın 1.454,10 TL olduğu şeklinde hüküm kurulmuş ise de, bu hususun işlem hatasından kaynaklı olduğu, hakkamyete uygun iade miktarının 1.643,59 TL olduğu gerçeğiyle açılan davanın kısmen kabulü ile dava konusu Manavgat İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 069120200000287 karar numaralı 19/03/2020 tarihli kararının karar kısmında geçen " Haksız alınan ücretin 2.723,70 TL'nin " ibaresinin kaldırılarak yerine " Haksız alınan ücretin 1.643,59 TL'nin " şeklinde düzeltilmesine ve bu düzeltilmiş hali ile hakem kararının onanmasına, karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 03/03/2022 tarihli yazısında; haksız tahsil edildiği ve eksik iade edildiği ileri sürülen 2.723,70 TL'lik sigorta priminin iadesi istemli davada, mahkemece öncelikle iadesi istenen prim yönünden sigorta şirketine de yönelmesi gereken talebin doğrudan ve sadece sigorta şirketinin acentesi konumundaki davacı bankaya yöneltilmiş olması (davanın sigorta şirketine izafeten açılmamış olması) nedeniyle yukarıda anılan açık kanun hükmü ve yerleşik Yargıtay uygulamalarına rağmen anılan kalem yönünden husumet yokluğunun düşünülmemesinin ve mevcut haliyle devam olunan davada kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişkiye düşülmesinin ve gerekçeli kararda taraflara yüklenen hak ve borçları değiştirir şekilde hükmün iki kere tavrızihine gidilmesinin ve bu yapılırken dahi tavrızih gerekçesi içinde çelişkilere yer verilmesinin ve yine 6502 sayılı Kanunun 70 inci maddesinin altıncı fıkrası ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 12 nci maddesinin sadece tüketici aleyhine hükmedilecek vekalet ücretine ilişkin olduğuna dikkat edilmeden tüketici lehine de reddedilen değerin altında olmak üzere nisbi vekalet ücretine hükmedilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Dava, tüketici hakem heyeti kararının iptali istemine ilişkindir. Uyuşmazlık, acenta durumunda davacı bankaya husumet düşüp düşmediği, gerekçeli karar ile kısa karar arasında çelişkinin olup olmadığı, hak ve borçları değiştirir nitelikte iki kez tavrızih kararının verilip verilmeyeceği ve yine davalı tüketici lehine usulüne uygun vekalet ücretine hükmedilip hükmedilmediği noktasında toplanmaktadır.

1-Acentaya karşı dava açılıp açılmayacağıının incelenmesinde,

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 105/2. maddesine göre "Bu sözleşmelerden doğacak uyuşmazlıklardan dolayı acenta, müvekkili adına dava açabileceği gibi, kendisine karşı da aynı sıfatla dava açılabilir. Yabancı tacirler adına acentelik yapanlar hakkındaki sözleşmelerde yer alan, bu hükme aykırı şartlar geçersizdir". Hal böyle olunca sigorta poliçesine konu borcun erken ödenmesi nedeniyle bakiye sigorta bedelinin iadesinin acenta durumunda bulunan davacı bankadan talep edilebileceği değerlendirilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmesinde kanun yararına bozma yoluna başvurulabilecek nitelikte olan ve açıkça yürürlükteki yasalara aykırı bulunan bir karar verilmemiştir. Yasalara mutlak şekilde muhalefet edilmedikçe kanun yararına bozma kararı verilemez.

O halde mahkemece, verilen karar usul ve yasaya uygun olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin reddi gerekir.

2-Gerekçeli karar ve kısa karar arasında çelişkinin incelenmesinde,

Mahkeme kararında yazılacak hususlar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre, hüküm sonucu kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların sıra numarası altında açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerekir.

Öte yandan, kanunun aradığı anlamda oluşturulacak kısa ve gerekçeli kararın hüküm fıkralarının, açık, anlaşılır, çelişkisiz ve uygulanabilir olması gerekmele birlikte, kararın gerekçesinin de, sonucu ile tam bir uyum içinde, o davaya konu maddi olguların mahkemece nasıl nitelendirildiğini, kutulan hükmün hangi sebeplere ve hukuksal düzenlemelere dayandırıldığını ortaya koyacak, kısaca maddi olgular ile hüküm arasındaki mantıksal bağlantıyı gösterecek nitelikte olması gerekir.

Zira tarafların o dava yönünden, hukuk düzenince hangi sebeple haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri ve Yargıtayın hukuka uygunluk denetimini yapabilmesi için, ortada, usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün hangi nedenle o içerik ve kapsamda verildiğini ayrıntılarıyla gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması zorunludur.

Bu husus 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 298/2. maddesinde de "Gerekçeli karar, tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olamaz." şeklinde özellikle düzenlenmiştir.

Gerekçe-hüküm çelişkisi, 10.04.1992 gün ve 1991/7 esas, 1992/4 karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararına da aykırıdır.

Somut olayda; kısa kararda, açılan davanın kısmen kabulü ile dava konusu Manavgat İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 069120200000287 karar numaralı 19/03/2020 tarihli kararının karar kısmında geçen " Haksız alınan ücretin 2.723,70 TL'nin " ibaresinin kaldırılarak yerine " Haksız alınan ücretin 1.454,10 TL'nin " şeklinde düzeltilmesine ve bu düzeltilmiş hali ile hakem kararının onanmasına, karar verilmiş ancak gerekçeli kararın hüküm fıkrasında ise, açılan davanın kısmen kabulü ile dava konusu Manavgat İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 069120200000287 karar numaralı 19/03/2020 tarihli kararının karar kısmında geçen " Haksız alınan ücretin 2.723,70 TL'nin " ibaresinin kaldırılarak yerine " Haksız alınan ücretin 1.643,59 TL'nin " şeklinde düzeltilmesine ve bu düzeltilmiş hali ile hakem kararının onanmasına, karar verilmiş; bu suretle de gerekçe ile kısa karar arasında çelişkiye sebebiyet verilmiştir.

O halde mahkemece, gerekçeli karar ve kısa karar arasında çelişkili hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekir.

3-Hak ve borçları değiştirir nitelikte iki kez tavzih kararının verilmesinin incelenmesinde,

6100 sayılı HMK'nın "Hükümün tashihi" başlıklı 304 üncü maddesinin birinci fıkrası; "Hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, mahkemece re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebilir. Hüküm tebliğ edilmişse hâkim, tarafları dinlemeden hatayı düzeltmez. Davet üzerine taraflar gelmezse, dosya üzerinde inceleme yapılarak karar verilebilir." Aynı Kanun'un "Hükümün tavzihi" başlıklı 305 inci maddesi; "Hüküm yeterince açık değilse veya icrasında tereddüt uyandırıyor yahut birbirine aykırı fıkralar içeriyorsa, icrası tamamlanuncaya kadar taraflardan her biri hükmün açıklanmasını veya tereddüt ya da aykırılığın giderilmesini isteyebilir. Hüküm fıkrasında taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçlar, tavzih yolu ile sınırlanmaz, genişletilemez ve değiştirilemez." hükmünü içermektedir.

Somut olayda; mahkemece, 18.03.2021 tarihli ilk tavzih kararı ile hüküm fıkrasının 2. bendinde yer alan "492 Sayılı Harçlar Yasası uyarınca alınması gereken 112,27 TL karar ve ilam harcından, peşin alınan 54,40TL harcın mahsubu ile bakiye kalan 57,87TL karar ve ilam harcının davalıdan alınarak hazineye irad kaydına," ifadesi "492 Sayılı Harçlar Yasası uyarınca alınması gereken 73,78 TL karar ve ilam harcından, peşin alınan 54,40TL harcın mahsubu ile bakiye kalan 19,38TL karar ve ilam harcının davacıdan alınarak hazineye irad kaydına," şeklinde düzeltilmiştir. Yine mahkemece, 29.03.2021 tarihli ikinci tavzih kararı ile

hüküm fıkrasının 3., 4. ve 5. bendi "3-Davacı tarafından yargılama gideri olarak yapılan 917,50 TL'nin davanın kabul red oranına göre hesap edilip isabet eden 363,84 TL'nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, geri kalan kısmın davacı üzerinde bırakılmasına," "4-Davacı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden hüküm tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T.'nin 12/1. ve 13/3. göre belirlenen 162,01 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine," "5-Davalı kendisini vekil ile temsil ettirdiğinden hüküm tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T.'ne göre belirlenen 162,01 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine," karar verilmiştir.

Düzeltilen hüküm fıkraları tarafların hak ve borçlarını değiştirir nitelikte olması nedeniyle usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığı'nın bu yöne ilişkin kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekir.

4-Davalı lehine hükmedilen vekalet ücretinin incelenmesinde;

6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 70/6. maddesinde "Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir." ve yine karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 'Tüketici mahkemeleri ve tüketici hakem heyetlerinde ücret' başlıklı 12. maddesinde de "Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir." düzenlenmesi yer almaktadır. Söz konusu yasal düzenlemeler tüketici aleyhine hükmedilen vekalet ücretine yönelik olup, tüketici lehine hükmedilecek vekalet ücretine ilişkin karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret tarifesinin uygulanması gerekmektedir.

Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda dava dosyasının incelenmesinde; davalı tüketici lehine hükmedilecek vekalet ücretine ilişkin olarak karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret tarifesinin 13/1. ve 13/2. maddesine göre tüketici lehine reddedilen değer in altında olmamak üzere nisbi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken yanılgılı gerekçe ile yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan, Adalet Bakanlığının yerinde görülen kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1. bentte açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma talebinin **REDDİNE**, 2., 3. ve 4. bentlerde açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına bozma taleplerinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 23.05.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI**

ESAS NO : 2022/4884

KARAR NO : 2022/5756

MAHKEMESİ : Kütahya 2. İş Mahkemesi
TARİHİ : 24.06.2021
NUMARASI : 2019/376-2021/240
DAVACI : RAMAZAN SIVRİKAYA ADINA VEKİLİ
AVUKAT MURAT ARGUN
DAVALI : ETİ GÜMÜŞ ANONİM ŞİRKETİ ADINA VEKİLİ
AVUKAT ÖMÜR AKARIM SAYIN
DAVA TÜRÜ : ALACAK

Taraflar arasında, İlk Derece Mahkemesinde görülen alacak davasında davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının 04.09.2012 – 01.03.2015 tarihleri arasında davalıya ait işyerinde tamirci olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davacı tarafından haklı sebeple feshedildiğini, ancak davacıya işten atılma baskısıyla birtakım belgeler imzalatıldığını, söz konusu belgeleri kabul etmediklerini ileri sürerek kıdem tazminatı alacağının hüküm altına alınmasını istemiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; iş sözleşmesinin 02.03.2015 tarihli istifa dilekçesi ile davacı tarafından feshedildiğini, davacının istifa dilekçesinde herhangi bir haklı sebep bildirimediğini, bu hâlde davacının kıdem tazminatına hak kazanamayacağını savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...

Davacının davalıya ait işyerinde 04/09/2012 ile 01/03/2015 tarihleri arasında fasıllarla çalıştığı, davalı işveren tarafından SGK'ya çıkış kodunun "03 - istifa" olarak bildirildiği, dosyaya davalı tarafından sunulan istifa dilekçesinde davacının istifa için herhangi bir sebep bildirmediği görülmüştür. Kaldı ki işçinin haklı nedenle derhal fesih sebepleri bulunduğu halde istifa yoluna gitmesi durumunda istifaya geçerlilik tanınması da doğru olmaz. (Bursa Bam 2020/2455E. 2020/2077 K.) Açıklanan nedenlerle davacının istifasına geçerlilik tanınmayarak davacının kıdem tazminatına hak kazandığı ..." gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı kesin olarak verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı temyiz dilekçesinde; davalı tarafından ibraz edilen 02.03.2015 tarihli istifa dilekçesindeki imzanın davacıya ait olduğu konusunda bir uyumsuzluk bulunmadığını, davacının bu dilekçede kendi isteğiyle 01.03.2015 tarihi itibarıyla işyerinden ayrılmak istediğini ifade ettiğini, 13.06.2019 tarihli dava dilekçesinde işverence baskı ile birtakım belgeler imzalatıldığını ileri sürmüştü de, iş sözleşmesinin haklı nedenle feshi noktasında somutlaştırma yapılmadığını, irade fesadı açısından ispat külfetinin iddiayı dile getiren davacı işçide olduğu, dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde bahse konu dilekçenin irade fesadı ile verildiğinin ya da haklı feshin ispatlanmadığını, davacının kıdem tazminatı talebinin reddi gerekirken davanın kısmen kabulüne karar verilmesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek kararın kanun yararına temyizen incelenerek bozulmasını talep etmiştir.

C. Gereke

1. Uyumsuzluk ve Hukuki Nitelendirme

Uyumsuzluk, işçinin iş sözleşmesini haklı sebeple fesih iddiasını ispat edip edemediği noktasındadır.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca ilk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

2. Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca karar kanun yararına bozulur ve bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

3. 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 120 inci maddesine göre, 25.8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanunu'nun (1475 sayılı Kanun) 14 üncü maddesi hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

1475 sayılı Kanun'un 14 üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...

Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:

- 1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,*
- 2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,*
- 3. Muvazaf askerlik hizmeti dolayısıyla,*
- 4. Bağlı buldukları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;*
- 5. (Ek: 25/8/1999 - 4447/45 md.) 506 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci*

fikrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir.

..."

4. 4857 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinde işçi bakımından haklı fesih nedenleri sayılmış olup bu hallerden birinin varlığı hâlinde iş sözleşmesini haklı nedenle fesheden işçi kıdem tazminatına hak kazanır.

5. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 6 ncı maddesine göre Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür. Bu kural iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini iddia eden taraf için de geçerlidir.

6. 6100 sayılı Kanun'un "*Tasarruf ilkesi*" kenar başlıklı 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, hâkim, iki taraftan birinin talebi olmaksızın, kendiliğinden bir davayı inceleyemez ve karara bağlayamaz.

7. 6100 sayılı Kanun'un "*Taraflarca getirilme ilkesi*" kenar başlıklı maddesi şöyledir: "(1) Kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkim, iki taraftan birinin söylemediği şeyi veya vakıaları kendiliğinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz.

(2) Kanunla belirtilen durumlar dışında, hâkim, kendiliğinden delil toplayamaz. "

8.6100 sayılı Kanun'un 189 uncu maddesinde tarafların, kanunda belirtilen süre ve usule uygun olarak ispat hakkına sahip olduğu vurgulanmış; ispat yüküne ilişkin 190 ncı maddede ise; "(1) İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakiaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir. (2) Kanuni bir karineye dayanan taraf, sadece karinenin temelini oluşturan vakiaya ilişkin ispat yükü altındadır. Kanunda öngörülen istisnalar dışında, karşı taraf, kanuni karinenin aksini ispat edebilir." hükmüne yer verilmiştir.

9. 6100 sayılı Kanun'un "*Somutlaştırma yükü ve delillerin gösterilmesi*" kenar başlıklı 194 üncü maddesinde tarafların, dayandıkları vâkıaları, ispata elverişli şekilde somutlaştırmaları gerektiği hükme bağlanmıştır. Adı geçen maddenin ikinci fıkrasına göre tarafların, dayandıkları delilleri ve hangi delilin hangi vakıanın ispatı için gösterildiğini açıkça belirtmeleri zorunludur.

10. Yargıtay (kapatılan) 22. Hukuk Dairesi, 16/06/2020 tarihli ve 2017/10048 Esas, 2020/6760 Karar sayılı kararı.

11. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 07.05.2019 tarihli ve 2016/254 Esas, 2019/10124 Karar sayılı kararı.

12. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 08.02.2022 tarihli ve 2019/(22)9-533 Esas, 2022/88 Karar sayılı kararı.

3. Değerlendirme

1.Dosya kapsamına göre davacı iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini ileri sürmüş, davalı taraf ise feshin haklı bir sebebe dayanmadığını savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince, davalı tarafından sunulan istifa dilekçesinde herhangi bir sebep bildirilmediği, kaldı ki işçinin haklı nedenle derhl fesih sebepleri bulunduğu halde istifa yoluna gitmesi durumunda istifaya geçerlilik tanınmasının doğru olmayacağı gerekçesiyle kıdem tazminatı alacağının kabulüne karar verilmiştir. Tespit edilen maddi vakıalar, iddia ve savunma dikkate alındığında, taraflar arasında iş sözleşmesinin işçi tarafından feshedildiği noktasında bir uyuşmazlık olmadığı, aksine feshin kıdem tazminatına hak kazandıracak şekilde haklı bir fesih olup olmadığı hususunun ihtilafılı olduğu anlaşılmaktadır.

2. Uyuşmazlık bu şekilde tespit edildiğine göre, iş sözleşmesinin işçi tarafından (haklı sebeple) feshi ve iş hukukunda ispat kuralları ile ilgili birkaç hususa değinmekte yarar vardır: Bunun için öncelikle *istifa* kavramı üzerinde durulmalıdır. Esasen *istifa* iş hukukuna özgü bir kavram olmayıp daha çok statü hukukuna ilişkin bir kavramdır. Ancak iş hukuku uygulamasında *istifa*, işçinin iş sözleşmesini haklı bir sebep olmaksızın feshi anlamında kullanılmaktadır. Kural olarak iş sözleşmesini feshetmek isteyen işçinin, belirsiz süreli iş sözleşmeleri için bildirim süresine uyması yeterli olup ayrıca haklı bir sebebe dayanma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak kıdem tazminatına hak kazanma bakımından, hem belirli hem de belirsiz süreli iş sözleşmesinin sona erdirilme nedeni önemlidir.

3. Sözleşmenin işçi tarafından feshinde kıdem tazminatına hak kazanılabilmesi için iş sözleşmesinin 4857 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinde sayılan haklı nedenlerle veya (mülga) 1475 sayılı Kanun'un 14 üncü maddesinde sayılan (evlilik, yaşlılık aylığına hak kazanma vb. gibi) nedenlerden biri ile feshedilmiş olması gerekir.

4.Bu noktada belirtmek gerekir ki, işçinin kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığının tespiti için, fesih anındaki gerçek iradesinin hangi yönde olduğunun belirlenmesi oldukça önemlidir. Çünkü işveren aksine, işçinin sözleşmeyi feshi herhangi bir şekil şartına bağlı değildir. Uygulamada, işçinin eylemli olarak *işi terk suretiyle* iş sözleşmesini feshettiği yahut herhangi bir gerekçe bildirmeden sadece istifa iradesini açıkladığı haller sıklıkla görülmektedir. Bu hallerde, işçi iş sözleşmesini gerçekte haklı bir sebeple feshettiğini ileri sürdüğü takdirde, bu haklı sebebin somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediği mutlaka araştırılmalı, yapılacak araştırmanın sonucuna göre iş sözleşmesinin haklı bir sebeple sona erip ermediği belirlenmelidir (22. HD, 2017/10048 E., 2020/6760 K.).

5.Diğer taraftan, işçinin el yazısını ve imzasını içeren bir istifa dilekçesinin varlığı hâlinde, öncelikle işçinin irade fesadı hallerinden birini ileri sürerek bu belgenin geçersizliği iddiasında bulunup bulunmadığı yahut belgedeki imzayı inkar edip etmediği üzerinde durulmalı, böyle bir iddianın varlığı hâlinde bu iddianın gerçek olup olup olmadığı araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmelidir. Görüldüğü gibi, bu durumda da işçinin, istifa beyanının ardındaki gerçek iradesinin tespit edilip ortaya çıkarılması söz konusudur (YHGK, 2019/(22)9-533 E., 2022/88 K., &22-23). Belirtilen bu hallerden hiçbirisi söz konusu değil ise, işçinin istifa dilekçesine nasıl bir hukuki sonuç bağlanacağı önemli bir sorundur. Bir başka anlatımla, işçi tarafından el yazılı istifa dilekçesindeki imzanın inkar edilmediği ve genel geçer bir ifade kullanılmaksızın fesih sebebinin açıkça belirtildiği hallerde, farklı bir değerlendirme yapma gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada artık işçinin istifa dilekçesinde ortaya koyduğu fesih sebebinin işçinin gerçek iradesini yansıttığı kabul edilmeli, sözleşmeyi fesheden tarafın *bildirdiği fesih sebebi ile bağlı olduğu yönündeki kurala uygun bir sonuca varılmalıdır*.

6.Sonuç olarak iş hukuku uygulamasında, işçinin herhangi bir sebep bildirmeden istifa ettiğine dair dilekçeler doğrudan işçi aleyhine bir delil olarak değerlendirilmemekte, öncelikle işçiye bu dilekçedeki gerçek iradesinin hangi yönde olduğunu ispatlama imkânı tanınmaktadır. Ancak bu kabul şekli mahkemeye yahut taraflara, ispata yönelik usul kurallarını tamamen bertaraf etmek veya tersine çevirmek şeklinde bir imkân tanınması olarak yorumlanamaz. Böyle bir yorum yapıldığı takdirde 6100 sayılı Kanun'un 189 ve 190 nci madde hükümlerine açıkça aykırı bir sonuca ulaşılmış olur.

7. Kanun yararına temyiz talebine konu mahkeme kararı bu çerçevede ele alınacak olursa; dosya kapsamına göre davacı işçi iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini ileri sürmüş olup işçinin bu iddiasını ispat ile yükümlü olduğu açıktır. Somut olayda davacı hem istifa dilekçesini baskı altında imzaladığını ve bu dilekçeye değer verilmemesi gerektiğini iddia etmiş hem de iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini ileri sürmüştür. 6100 sayılı Kanun'un 190 nci maddesine göre her iki iddianın da davacı işçi tarafından ispatı gerekmektedir. Kanuna göre ispatın konusunu tarafların üzerinde anlaşamadıkları ve uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek çekişmeli vakıalar oluşturur ve bu vakıaların ispatı için delil gösterilir. Somut olayda ise davacı dayandığı vakıaları ispata elverişli şekilde somutlaştırmadığı gibi, dayandığı delilleri (tanık, senet vb) ve hangi delilin hangi vakıanın ispatı için gösterildiğini de açıkça belirtmemiştir.

8.Şu halde İlk Derece Mahkemesince, davacı tarafça *tarafların üzerinde anlaşamadıkları ve uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek çekişmeli vakıaların ispatına yönelik hiçbir delil sunulmadığı, bir diğer ifade ile tahkikatın delillerin değerlendirilmesi ve ispata yönelik aşaması hiç yerine getirilmediği* halde işin esasına yönelik hüküm kurulmuştur.

9. Bu noktada şunu da belirtmek gerekir ki; İlk Derece Mahkemesince “...işçinin haklı nedenle derhal fesih sebepleri bulunduğu halde istifa yoluna gitmesi durumunda istifa geçerlilik tanınması doğru olmaz...” şeklinde bir gerekçe ile kıdem tazminatı talebinin kabulüne karar verilmesi, somutlaştırma yükünün ve ispat faaliyetinin bir vakıayı iddia eden tarafa ait olduğu kuralına da açık biçimde aykırıdır. Davanın taraflarına düşen bir yükümlülüğün mahkemelerce yerine getirilmesi mümkün değildir. Somut olayda davacı bir taraftan iş sözleşmesini haklı sebeple feshettiğini diğer taraftan bir kısım belgelerin baskı ile imzalatıldığını ileri sürmekle yetinmiş, bu vakıaların ispatına yönelik somutlaştırma yükümlülüğünü yerine getirmedeği gibi, herhangi bir delil de bildirmemiştir.

10.İş hukukunda işçi tarafından düzenlenen istifa dilekçelerinin içerik bakımından farklı bir denetime tabi tutulmak suretiyle işçinin *gerçek iradesinin araştırılması* esasının benimsenmesi, ispata yönelik usul kurallarının tamamen görmezden gelinmesi sonucunu doğurmaz.

11.Dosya kapsamına göre davacının yukarıda açıklanan ilkelere göre ispat yükümlülüğünü yerine getirmedeği, iş sözleşmesinin haklı sebeple feshedildiğinin ispat edilememesi karşısında kıdem tazminatı talebinin reddi gerektiği açıktır.

12.Mahkemeye *taraflarca getirilme ilkesi ve tasarruf ilkesine* de aykırı düşecek biçimde yargılama yapılarak tahkikatın sonuçlandırılması ve kıdem tazminatı talebinin kabulüne dair hüküm kurulması, 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesi bağlamında yürürlükteki hukuka aykırı olup kanun yararına temyiz talebinin bu gerekçe ile kabulü gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

10.05.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.